

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 22 februari 1935 kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion angående vissa ändringar i lagen om val till riksdagen och kommunala vallagen.

I en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 224, har herr *Johan Larsson* hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t med beaktande av de synpunkter, som framförts i motionen, an hålla om utredning och framläggande av förslag till ändring av dels § 69 i lagen om val till riksdagen, dels av § 34 i kommunal vallag av den 6 juni 1930.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

I 69 § 3 mom. d) och e) i lagen om val till riksdagen och 34 § 2 mom. d) och e) i kommunala vallagen stadgas, att valsedlarna, ordnade i grupper med avseende å väljarbeteckning, vid valets avslutande skola, varje grupp för sig, inläggas i ett eller flera omslag, vilka omsorgsfullt förseglas under minst två närvarandes sigill. Dessa sigill skola avtryckas i protokollet. De förseglade omslagen skola därefter jämte övriga handlingar rörande valet av valförrättaren insändas till den myndighet, som har att verkställa röstsammanräkningen. Nämnda myndighet har att i god tid före sammanräkningen verkställa en förberedande granskning av ifrågavarande handlingar och, om dessa därvid befinnas icke vara i behörigt skick, om så prövas nödigt, på lämpligt sätt införskaffa erforderliga upplysningar angående anledningen därtill. Förekommer skälig anledning, att något omslag blivit efter tillslutningen öppnat, lämnas omslaget orubbat, och de däri inneslutna valsedlarna skola ej inverka på valet.

Föreskriften om sigillering av omslagen är en av de bestämmelser, som tillkommit för kontroll av att de vid valet använda valsedlarna icke utsättas för obehörig behandling. Emellertid har det vid olika tillfällen särskilt tidigare inträffat, att ifrågavarande bestämmelse medfört masskassering av de valsedlar, som varit inneslutna i dylika, icke behörigen förseglade omslag. I sådana fall, då dylika valsedlar befunnits hava kunnat inverka på valresultatet, har valet blivit efter anförda besvär upphävt av regeringsrätten, som förordnat om nytt val.

I anledning av en vid 1912 års riksdag väckt motion om åtgärder mot masskassering av valsedlar framhöll konstitutionsutskottet, att det vore omöjligt att genom lagstiftningsåtgärder förekomma försummelser från valförrättarnas sida. Det vore ej heller lämpligt med hänsyn till valsäkerheten att göra någon eftergift i vallagens bestämmelser om valets förrättande. Frågan ledde icke till

någon riksdagens åtgärd. I anledning av inträffade nya fall av masskassering återupptogs frågan av 1918 års riksdag, som i skrivelse till Kungl. Maj:t anhöll om utredning om de åtgärder, som kunde vidtagas för undanröjande av de olägenheter, vilka voro förenade med masskassering av valsedlar. De sakkunniga, som verkställde den begärda utredningen, föreslogo därvid, bland annat, införande av de stadganden, för vilka inledningsvis redogjorts, nämligen skyldighet för den myndighet, som har att verkställa sammanräkningen, att införskaffa erforderliga upplysningar om anledningen till att valhandlingarna till äventyrs icke äro i behörigt skick samt att vid den slutliga prövningen taga hänsyn till sådana upplysningar. Det har sedermera vid granskning av valhandlingar i flera fall förekommit, att vederbörande myndigheter med hänsyn till inhämtade upplysningar godkänt valsedlar, inlagda i felaktigt sigillerade omslag.

Det synes utskottet vara att förvänta, att på valförrättarnas försummelse beroende felaktigheter vid sigillering och vid andra i vallagarna föreskrivna åtgärder till valsäkerhetens bevarande komma att bliva allt mera sällsynta, sedan numera anvisningar för valförrättare utarbetas inom justitie- och socialdepartementen och genom länsstyrelsernas försorg tillhandahållas valförrättarna.

Utskottet, som överhuvud finner det vanskligt att i viss mindre detalj ändra det säkerhetsförfarande, vilket uppbyggt såsom ett helt för de offentliga valen, kan icke tillstyrka det nu framlagda förslaget, då däri ifrågasättes rubbning av en ur säkerhets- och ordningssynpunkt värdefull bestämmelse, vars tillämpning icke kan vara förenad med nämnvärd svårighet.

Utskottet hemställer därför,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 februari 1935.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar Reuterskiöld, Hallén, Strömberg, Björkman, Oscar Gottfrid Karlsson, Stendahl, Bergman, Sandegård*, David Pettersson, Källman, Karl Bodin, Borg, Persson i Trängen, Lindskog, Fast*, Olsson i Mora*, Vougt, Ewald Lindmark, Ossbahr och Nilsson i Göteborg.*

* Ej närvarande vid justeringen.